

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

3. Quinam accusari non possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

& alumnis, quibus ne istis quidem casibus parentem patronumve accusare permittitur, nisi civiliter agatur, d. l. *Hi tamen* §. 1. l. *Iniquum* 17. Cod. De his qui accus. non pos. Aliàs si qui alios accusare velint, eos immunes esse oportet à crimine, can. *Qui sine peccato, can. Postulatus* 117. q. 7. Hodie etiam paupertas non repellit ab accusatione pauperem, honestæ fidei & vitæ, Clarus d. q. 14. n. 19.

6. Quòd si accusatori nulla justa objici causa possit, ob quam ab accusatione removeri debeat, omninò audiendus est; quisquis ille sit: adèd ut etiam Monachus, quamvis obedientiam voverit Prælato suo, nisi alia rationabilis causa impediatur, accusare valeat. Imò debent eisdem ex bonis Monasterii suppeditari sumptus necessarij ad prosequendam accusationem, c. *Ulla*, 3. c. *Ex parte tua* h. t. Quin etiam, ut sit expeditior reformatio Monasterii, si quam sententiam excommunicationis, suspensionis, aut interdicti Abbas, pendente accusatione, protulerit, aut per alios ferri curaverit, ea ipso cure relaxatur, sicut & juramentum de incenda veritate, c. *Olim* 26 h. t. Alios tamen Monachus accusare non potest, d. c. *Ex parte tua*, nisi inter sit Monasterii, & delicta Abbatis, can. *Monachi* 35. xv. q. 1. quia censetur mundo mortuus, can. *Placuit ibid.*

7. Quemadmodum autem ad crimen judicii publici accusationemque criminalem prosequendam non admittitur procurator, ita neque ad defendendum, l. *penult.* D. De publ. judiciis, c. *Veniens* 15. h. t. Licet reus absens possit per procuratorem allegare causas absentia, aliasque exceptiones, quæ ipsum crimen propositum non attingant, d. c. *Veniens* & c. *cum dilecti* 18 h. t. secus si agatur de crimine non criminaliter, v. g. per modum exceptionis, c. *Super his* 16. h. t. vel de crimine privato, v. g. injuriarum, can. *Absens* §. nisi III. q. 9. l. *fin.* Cod. De injuriis; vel de aliis levibus criminibus, l. *Levia* 6. D. *hoc tit.*

8. Nemo etiam invitus accusare cogitur, can. *Si quem poenituerit, can. Si quis iratus* 11 q. 7. Tit. Cod. *Ut nemo invitatus agere vel accus. cog.* Potestque quilibet ante libelli oblationem & inscriptionem ab accusatione incepta desistere, sed desistenti imponitur silentium perpetuum, ne deinceps eundem de eodem crimine accuset vel infamet, c. *Licet* 14. h. tit. At verò post

inscriptionem cogitur accusationem prosequi, nec impunè citra abolitionem desistit, l. *Quæstum* 5. D. *Ad S. C. Turpill.* Publicè enim interest, accusationem non intermitteri, si vera sit, ut delictum puniatur, si vera falsa, ne calumniator impunè evadat, & licentiùs in innocentiam cujusque grassetur. Verius etiam est fratres se invicem accusare non posse, l. *Si magnam* Cod. De his qui accus. non possunt: nisi in levioribus criminibus, l. *Si sororem* 18. Cod. eod. aut nisi alter alterius vitæ insidiarius fuerit, Glor. & Salicet ad d. l. *Simagnum*: nam & idem in matre adversus filium sibi insidiantem admittum est, l. *Propter* 4. Cod. d. *rit.* ut neque filius prohibetur de facto matris queri, l. *Hi tamen* 11. §. 1. D. De accusat.

9. Cæterum observandum est, hodie munus accusandi apud sæcularem Judicem deserti procuratoribus fisci; apud Judicem verò Ecclesiasticum aliquibus electis & probæ fidei clericis, qui Promotores aut Procuratores fiscales, vel Syndici, interdum etiam Nuntii dicuntur, quos huic muneris præficiendos tradit Bero, Diaz in *Praxi crimin.* Can. c. 4. & in quibusdam diocesis per Belgium ita servari refert oculus testis Zyp. olimque consuetum fuisse, lib. 5. De jure Pont. nove h. t. n. 8. Et tales non debent se inscribere, quandoquidem necessitas officii eos liberet à suspitione calumniæ, nisi hæc manifestè appareat, l. *Post legatum* 5. §. *Advocatum* D. De his quibus ut. indignis &c. Solent tamen plerumque alii privati, quorum aliunde interest delicta puniri, se his adjungere, eisque denuntiare crimina ac suggerere probationes, ad suam suorumque injuriam prosequendam; unde & evitant delatoris prohibiti notam, l. *De ferro* 18. §. *Sed communem*, & l. *Delator* 44 D. De jure fisci cum nemini in causis propriis accusandi licentia sit deneganda, can. *Omnib.* 14. q. 6.

§. III.

Quinam accusari non possint.

1. Non mortui, non Legati, Præsides, Magistratus, &c.
2. 3. Non absoluti per sententiam neque absentes.
4. Non infantes & furiosi.
5. De servis rurs.

1. Sicut non omnes accusare possunt, ita nec omnes accusari. Non in primis mortui, l. *Ex judi-*

judiciorum 20. hoc tit. l. fin. D. Ad Leg. lul. Majest.
Non Legati Imperatoris aut Provincialis,
non Magistratus populi Rom. & qui Reipubl.
causa ab iur. l. Hos accusare 12. D. eod. Idemque
dicendum de aliis, qui in honore ministeriove
publico sunt: qui quidem recte postulantur
rei, sed eorum differtur accusatio, & cautione judi-
cicio sistendi causa promittitur in finem hono-
ris, l. Si adulterium 38. in fin. D. ad leg. lul. de adult.

2. Tertio, semel absoluti per sententiam i-
terum accusari non possunt, de quo jam ante
dictum.

3. Quarto, non etiam absentes, multoque
minus damnati, l. Absentem 6. Cod. hoc tit. l. Absen-
tem 5. D. de penis: sed tantum annotatio fit bo-
norum, & post annum publicatio, d. l. Absentem
l. 1. & 2. Cod. de requir. reis; quamvis procurato-
rem habeant, l. penult. §. 1. D. de publ. iudiciis, c. Ve-
niam 15. hoc tit. c. Tua §. sup. de procurat. can. Absens
vivo 11. q. 9. quia Judex ex rei presentia, vultu
aspectu, qualitate personæ, constantia, trepida-
tione, ex oculorum sermonisque indicis in cri-
minis cognitionem deducitur, ut Canis ait lib.
4. Tit. 10 §. Qui vero accusari, arg. lib. 2. §. 3. D. de
restitu. l. De more 10. §. tormenta D. de questionib.
Idque verum est, si crimen tale sit, ex quo pœna
corporalis, vel in metallum, aut similis infligen-
da venit, d. l. Absente D. de penis & d. c. Peniens,
ubi pœna similis est capitali. Excepto tamẽ eri-
mine læsæ Majestatis, ut in Extravag. Henr. XII.
Quomodo in læsa Majestatis &c. Cæteroque si
pecuniariam pœnam, aut quæ æstimationem
contingit, crimen mereatur, poterit ea in absen-
tem, si tæpius admonitus per contumaciam ab-
sit, statui, & usque ad relegationem procedi, d. l.
Absentem D. de penis. Planè hodie in Gallia &
alibi, & in foris Ecclesiasticis bonorum annota-
tioni locum non esse, posseque absentes contu-
macios damnari, etiam ad mortem, eorumque
bona addici fisco, notat Gothof. ad d. l. Absentem
Cod. hoc tit. post Julium Clar. qu. 44. n. 3. & 4.

4. Quinto, non intantes & furiosi, l. infans
12. D. Ad Leg. Corn. De sicar. l. Divus 14. D. de offi-
cio Praef. Minores verò xxv, annis tunc recte
accusantur, si puberes aut pubertati proximi
deliquerint, quippe capaces jam doli, lib.
Pupillum III. D. De R. I. quanquam interdum
misericordia ætatis movere possit Judicem ad mi-
tigandam pœnam, l. Auxilium 37. D. de minorib.

5. Omnibus verò legibus servi fiunt & postu-
lantur rei; exceptâ pœnâ pecuniaria vel capitis,
id est amissionis Civitatis, quæ servo non com-
petit, d. l. Hos accusare 12 §. omnibus 4. D. h. t. Ex
civilibus causis eorum domini noxaliter con-
veniuntur, l. penult. & ult. Cod. de noxalibus actionibus.
Ita hæc tradit Canis. d. loco §. Omnibus autem.

§. IV.

De Inquisitione.

1. Inquisitio quid sit.
2. Hanc instituet Iudex publicæ famæ instigan-
te.
3. Eaque procedere debet inquisitionem.
4. De eadem constare debet ex actis & informa-
tione.
5. Nec sufficit, si duo pluresve jurati adfirmant,
quem commisisse crimen.
6. Inquisitio vel generaliter fit: vel specialiter.
7. Generalis inquisitio permessa est Judici de quolibet
delicto.
8. In speciali inquisitione qua edenda, & quo mo-
do procedendum.
9. Interest an per inquisitionem probatum sit cri-
men, an per accusationem.
10. Ad inquisitionem necessaria est citatio offensi
& consanguineorum.
11. Denique à Judice competente fieri debet.

1. Inquisitio est alicujus criminis manifesti per
Judicem competentem canonicè facta in-
vestigatio. Idque ita à Jure receptum est, ne de-
ficiente accusatore delicta manerent impunita
cum gravissimo Reipublicæ detrimento, nem-
pe ut Præsidii, Officiali alicujus provincie aut
civitatis seu Judici ex officio suo liceat nocen-
tes, veluti fures, latrones, sacrilegos, homicidas,
& alios, conquirere, & prout quisque delique-
rit, in eum animadvertere, sicque provinciam
aut civitatem, cui præest, malis hominibus pur-
gare, l. Congruis 13. D. de officio Praef. Novell. 128.
De collatoribus §. jubemus.

2. Quam tamen inquisitionem Judex non
aliter instituet, quam si famâ publica & rumore
vulgi non temerario ad hoc permotus fuerit, c.
Cum oporteat 10. c. Inquisitionis 21 §. Tertia dubi-
tationis, c. Qualiter 24. h. t. ne temere in aliquem
& cum periculo alienæ existimationis grassetur,
Kkk 2